

Beerta, Hoofdstraat nabij 1
(Gemeente Oldambt, Gr.)

Een Inventariserend
Archeologisch Veldonderzoek

Steekproefrapport 2013-10/11Z

Beerta, Hoofdstraat nabij 1
(Gemeente Oldambt, Gr.)
Een Inventariserend Archeologisch Veldonderzoek

Een onderzoek in opdracht van Invrapius

Steekproefrapport 2013-10/11Z definitieve versie
ISSN 1871-269X

auteur: drs. J.M.G. Bongers (fysisch geograaf)
autorisatie: dr. J. Jelsma (senior archeoloog)

De Steekproef bv werkt volgens de Kwaliteitsnorm
Nederlandse Archeologie 3.2

Foto's en tekeningen zijn gemaakt door de
Steekproef bv, tenzij anders vermeld.

© De Steekproef bv, Zuidhorn, 18 november 2013

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt zonder
bronvermelding.

De Steekproef bv aanvaardt geen
aansprakelijkheid voor eventuele schade
voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of
het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn

<i>telefoon</i>	050 - 5779784
<i>fax</i>	050 - 5779786
<i>internet</i>	www.desteekproef.nl
<i>e-mail</i>	info@desteekproef.nl
<i>kvk</i>	02067214

Inhoud

Samenvatting

1. Inleiding.....	1
1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01).....	1
1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.2 LS02).....	2
2. Bureauonderzoek.....	4
2.1 Bronnen.....	4
2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04).....	4
2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04).....	6
2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03).....	7
2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05).....	9
3. Veldonderzoek.....	11
3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01).....	11
3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.2 VS02, VS03).....	12
4. Conclusies en advies.....	13

Gebruikte bronnen

- Appendix: - Archeologische periodes
- Archeologische kaart
- Boorstaten
- Laagbeschrijvingen boringen volgens Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode

Samenvatting

In verband met de geplande verplaatsing van een dijk en een sloot, vanwege de aanleg/uitbreiding van de Reiderhaven, is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd nabij de Hoofdstraat 1 te Beerta, gemeente Oldambt, provincie Groningen. Voor de sloot zal tot circa anderhalve meter diep gegraven worden. Dit graafwerk kan eventueel aanwezige archeologische resten aantasten. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen wat de kans is op de aanwezigheid van archeologische waarden.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een verkennend veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek zijn bronnen geraadpleegd op het gebied van fysieke geografie, archeologie en historische geografie. Bij het veldonderzoek zijn zes boringen geplaatst om de opbouw en gaafheid van de bodem te bepalen.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat het onderzoeksgebied in een laagte ligt. In de omgeving liggen glaciale ruggen. Omstreeks het neolithicum verdrong het gebied in een veenmoeras. Op driehonderd meter zuidelijk zijn resten gevonden die erop wijzen dat er een steenhuis of kloostervoorwerk uit de late middeleeuwen heeft gestaan. Op ruim een kilometer zuidwestelijk zijn onder meer vier vuurstenen werktuigen gevonden die dateren uit de periode neolithicum - ijzertijd. Uit het veldonderzoek blijkt dat het zuidelijke deel van het terrein tijdens alle archeologische periodes doorgaans nat is geweest. Daardoor zal het geen geschikte vestigingsplaats gevormd hebben voor de mens. Het noordelijke deel is droger geweest en lijkt daardoor geschikter voor menselijke bewoning. Echter de bodem is daar verstoord tot in het zand, waardoor eventueel aanwezige archeologische resten zullen zijn aangetast. Het onderzoek heeft geen archeologische indicatoren opgeleverd zoals bewerkt vuursteen of scherven middeleeuws aardewerk. Het advies luidt om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel (KNA 3.2 LS01)

In opdracht van Invraplus, vertegenwoordigd door mevrouw L. Olthof, is een inventariserend archeologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Hoofdstraat te Beerta, nabij huisnummer 1, gemeente Oldambt, provincie Groningen (zie Figuur 1). De aanleiding voor het onderzoek is de geplande aanleg/uitbreiding van de 'Reiderhaven' door de heer Molema die eigenaar is van de percelen noordwestelijk van het onderzoeksgebied. Noordwestelijk van het onderzoeksgebied zijn schiereilanden gepland ten behoeve van verblijfsrecreatie. Momenteel liggen daar nog een dijk en een langselegen sloot. Deze zullen oostwaarts verplaatst worden tot in het onderzoeksgebied. Voor de aanleg van onder meer de haven en de nieuwe sloot is graafwerk nodig tot circa anderhalve meter beneden maaiveld (-3,65 meter NAP). Deze bodemingrepen vormen een bedreiging voor eventueel aanwezige archeologische waarden. Het gedeelte noordwestelijk van het onderzoeksgebied is in het verleden al onderzocht, waardoor daar geen onderzoek meer nodig is.

Figuur 1: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: uitsnede van de topografische kaart 1:25.000. Het onderzoeksgebied is rood omlijnd. De tegenwoordige topografie noordwestelijk van het onderzoeksgebied wijkt af van wat op deze kaart staat weergegeven.

Het onderzoek bestaat uit een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek. Bij het bureauonderzoek is een archeologisch verwachtingsmodel van het gebied gemaakt aan de hand van beschikbare fysisch-geografische, archeologische en historisch-geografische informatie. Tijdens het verkennend veldonderzoek is dit verwachtingsmodel getoetst. Daartoe is van de bodem bepaald wat de opbouw en gaafheid zijn.

1.2 Locatiebeschrijving (KNA 3.2 LS02)

onderzoeksgebied Hoofdstraat nabij 1 ligt circa tweeëneenhalve kilometer zuidwestelijk van de kern van Beerta. De Hoofdstraat loopt zuidoostelijk langs het onderzoeksgebied (zie Figuur 1). Tussen deze straat en het onderzoeksgebied in liggen de woning van Hoofdstraat 1 en kassen. Het onderzoeksgebied zelf bestond grotendeels uit bos (zie Figuur 2). Alleen de noordoostelijke punt was in gebruik als landbouwgrond waar gras was ingezaaid. Volgens het Kabels en Leidingen InformatieCentrum (KLIC) lopen er leidingen door het terrein van Enexis en WBGR (zie Figuur 6).

Figuur 2: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: foto van het onderzoeksgebied genomen in zuidwestelijke richting.

Tabel 1: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: administratieve gegevens

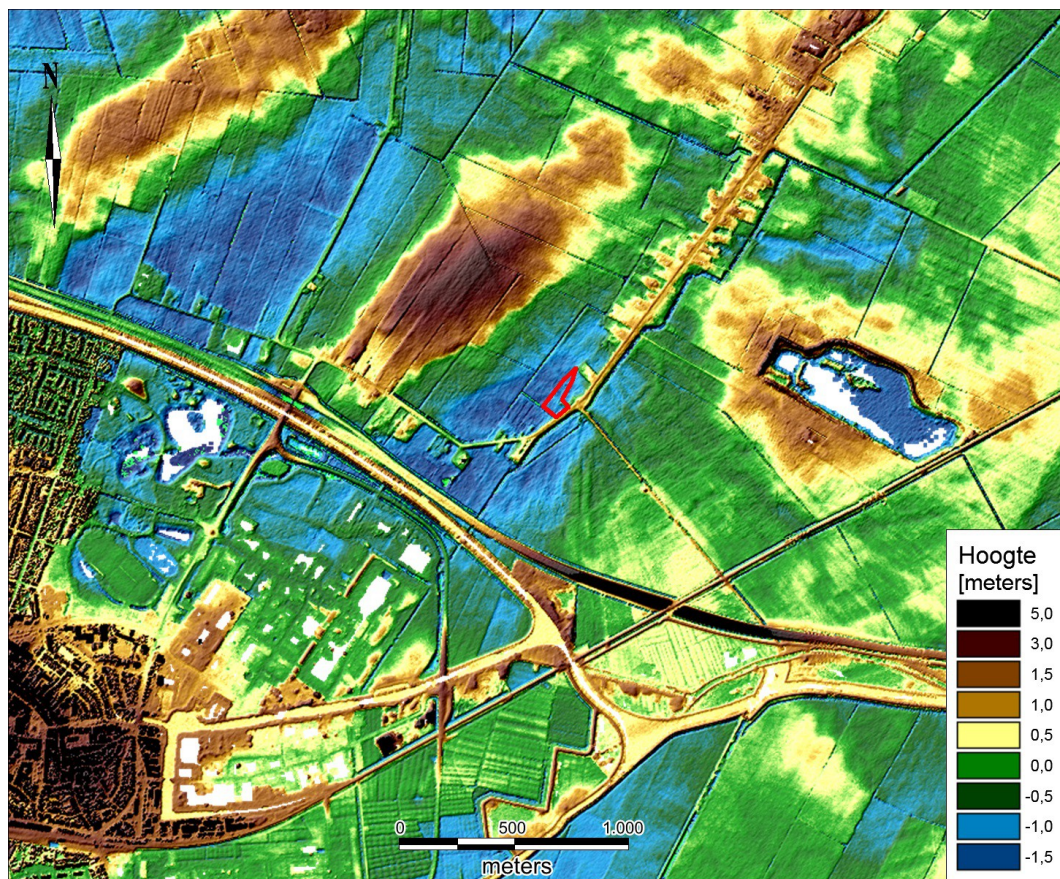
provincie:	Groningen
gemeente:	Oldambt
plaats:	Beerta
toponiem:	Hoofdstraat nabij 1
bevoegd gezag:	Gemeente Oldambt, geadviseerd door Libau
opdrachtgever:	Invrapius
oppervlakte:	1,0 hectare
hoogte:	-1 meter + NAP
grenscoördinaten:	noord: 267,767 / 575,742 west: 267,623 / 575,574 oost: 267,736 / 575,573 zuid: 267,679 / 575,531
kaartblad:	8C
onderzoeksmeldingsnr:	58932
uitvoeringsperiode:	1 november 2013
onderzoeksdiepte:	120 centimeter
fase onderzoek:	bureauonderzoek en veldonderzoek verkennde fase
status rapport:	definitief
beheer documentatie:	De Steekproef bv, E-depot RCE, Provincie Groningen, Noordelijk Archeologisch Depot te Nuis, Libau, Koninklijke Bibliotheek en DANS

2. Bureauonderzoek

2.1 Bronnen

De gebruikte bronnen voor dit onderzoek zijn opgenomen aan het einde van dit rapport. Voor de paragraaf over archeologie is ARCHIS geraadpleegd. Dit is het archeologisch registratie- en informatiesysteem van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Deze databank is toegankelijk voor organisaties die werkzaam zijn in de archeologie. Het bevat een GIS-systeem waarmee de archeologische kaart uit de appendix is gemaakt en waarin ook aardkundige kaarten geraadpleegd kunnen worden. Voor de paragraaf over de historische geografie is onder meer gebruik gemaakt van watwaswaar.nl. Hierop zijn historische kaarten in te zien.

2.2 Fysische geografie (KNA 3.2 LS04)

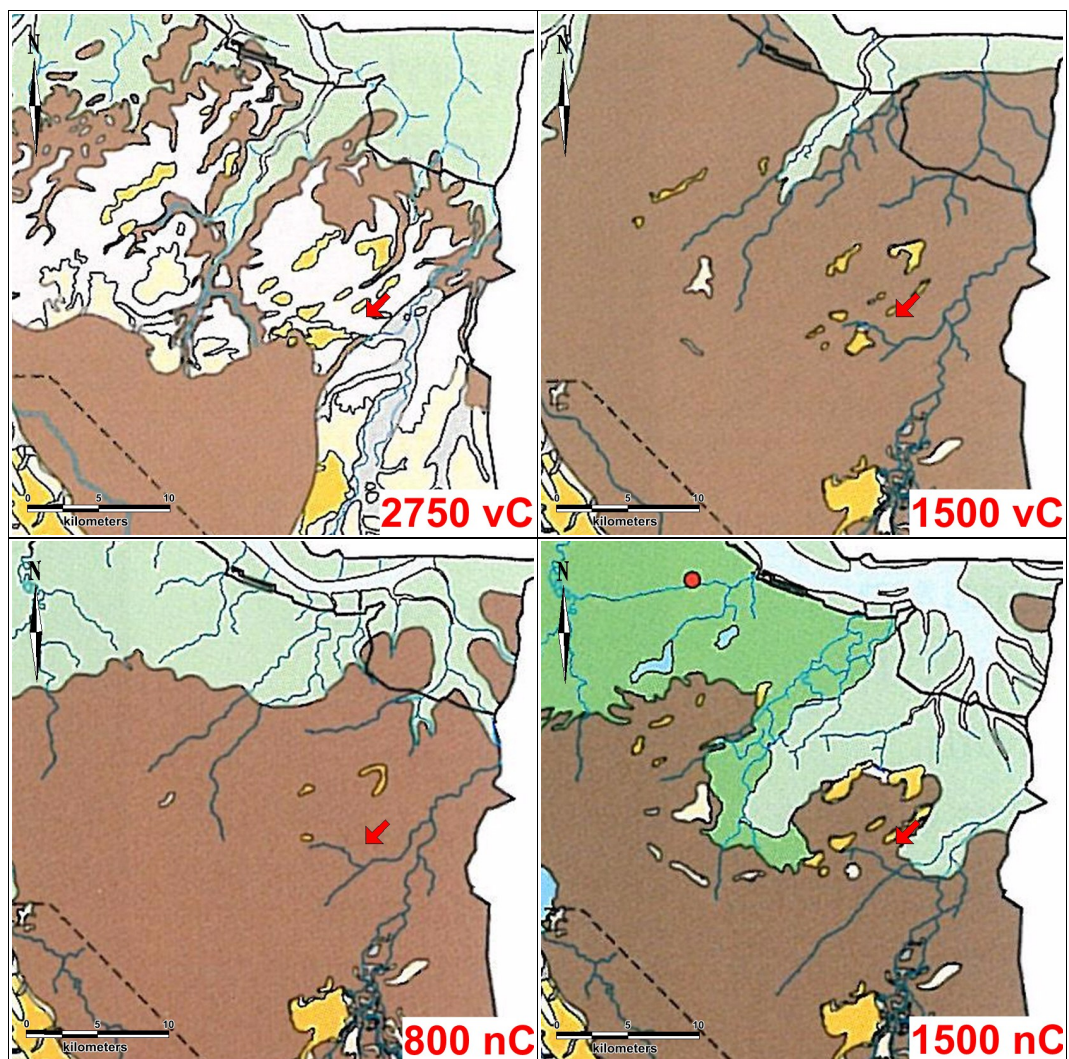

Figuur 3: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: hoogtekaart gemaakt met behulp van het Actueel Hoogtebestand Nederland. Het onderzoeksgebied is rood omlijnd. De hoogtes zijn ten opzichte van NAP.

Op de hoogtekaart van Figuur 3 wordt het onderzoeksgebied weergegeven in een laagte. In de omgeving liggen grondmoreneruggen. Op de paleogeografische

reconstructies van Figuur 4 hebben die een donkergele kleur. Tussen 2750 en 1500 voor Christus raken deze hoge ruggen geïsoleerd in een uitgestrekt veenmoeras. Gezien de lage ligging van het onderzoeksgebied zal daar al vroeg veenvorming zijn opgetreden. Aan het einde van de middeleeuwen reiken de zee-inbraken van de Dollard tot aan het onderzoeksgebied (zie Figuur 4, 1500 nC).

Op de geomorfologische kaart is het noordelijke deel weergegeven als 'dekzandvlakte vervlakte door veen en/of overstromingsmateriaal (2M14)' en het zuidelijke deel als 'ontgonnen veenvlakte al dan niet bedekt met klei en of zand (1M46)'. Op de bodemkaart staat de noordelijke helft als 'moerige eerdgrond met zavel- of kleidek en moerige tussenlaag op zand (kWz)' en de zuidelijke helft als 'koopveengrond met zand ondieper dan 120 centimeter (hVz)'.

Figuur 4: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: uitsnedes van vier paleogeografische reconstructies uit *De Atlas van Nederland in het Holoceen*. Groen staat voor getijdengebied, bruin voor veengebied, lichtgeel en lichtroze staan voor dekzandgebied (boven en beneden NAP) en donkergeel is glaciële ruggen en stuwwallen. Het onderzoeksgebied ligt bij de rode pijl.

2.3 Archeologie (KNA 3.2 LS04)

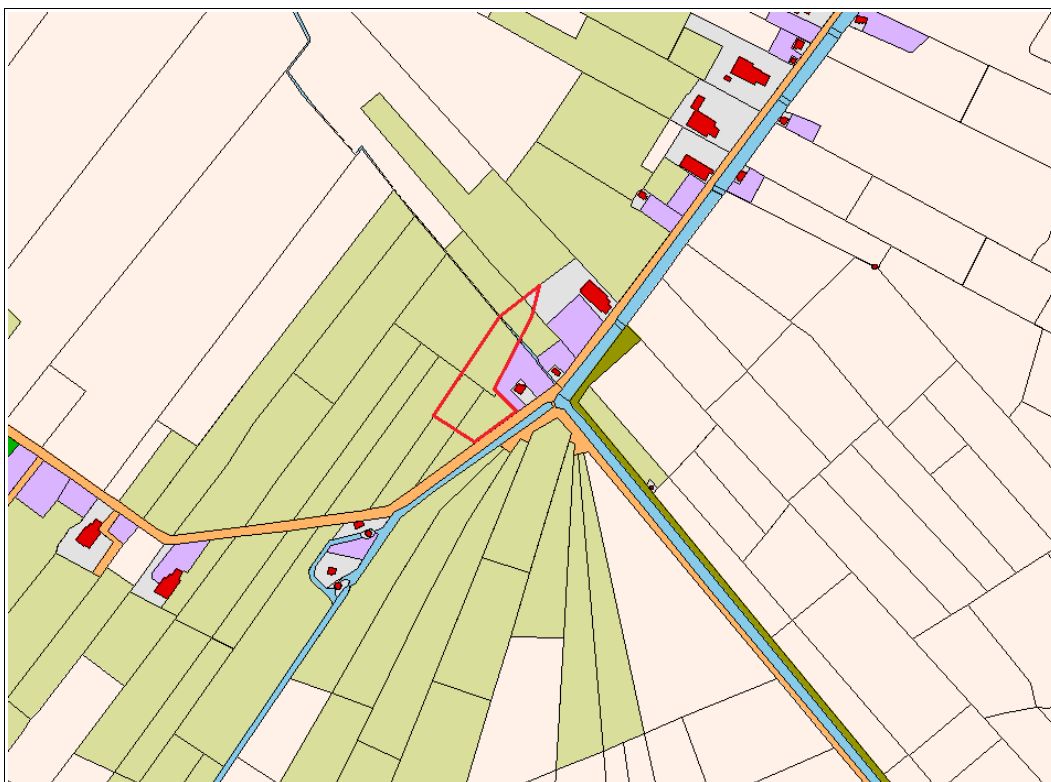
Uit het onderzoeksgebied zijn geen archeologische waarden bekend. De dichtstbij gemelde waarde ligt op tweehonderd meter ten zuiden van het terrein (426971, zie Appendix Archeologische Kaart). Daar is bij eerder archeologisch onderzoek een middeleeuwse akkerlaag gevonden. En op driehonderd meter zuidelijk zijn sporen en scherven middeleeuws aardewerk ontdekt die een mogelijke aanwijzing zijn voor een steenhuis of kloostervoorwerk uit die tijd. Op ruim een kilometer zuidwestelijk zijn bij verschillende onderzoeken concentraties van onder meer middeleeuwse kloostermoppen, dakpannen en scherven aardewerk gevonden. Samen met een grondspoor (27379) vormen ze aanwijzingen voor de aanwezigheid van eveneens een middeleeuws steenhuis. Ook zijn er oudere vondsten gedaan zoals een hamerbijl en vier vuurstenen werktuigen (39768, zie Tabel 3).

Tabel 3: Archeologische waarden in de omgeving van Beerta, Hoofdstraat 1. Voor de ligging zie Appendix Archeologische Kaart. Voor dateringen zie Appendix Archeologische Periodes.

CMA / CAA	RD-coördinaten	Datering	Omschrijving
monumenten			
6816	267,573 / 575,179	middeleeuwen laat	terrein met sporen van een steenhuis of kloostervoorwerk
6817	269,107 / 576,403	middeleeuwen laat - nieuwe tijd	terrein met sporen van bewoning
waarnemingen			
18226	269,120 / 576,320	middeleeuwen laat B - nieuwe tijd A	scherven geglazuurd, gedraaid aardewerk
18232	267,600 / 575,200	middeleeuwen laat B	scherven kogelpotaardewerk, lagen baksteenpoeder mogelijk van uitgebroken fundering
27379	266,450 / 575,010	middeleeuwen laat	honderden scherven kogelpotaardewerk, grondspoor steenhuis?
27383	266,570 / 575,010	middeleeuwen laat	duizenden scherven kogelpotaardewerk, scherven siegburgs steengoed, puin
27418	266,730 / 575,030	middeleeuwen laat	tientallen scherven kogelpotaardewerk, stukken kloostermop
27419	266,980 / 574,920	middeleeuwen laat	scherven kogelpotaardewerk
27420	267,140 / 574,870	middeleeuwen laat	tientallen scherven kogelpotaardewerk, stuk weefgewicht
28086	266,460 / 575,000	middeleeuwen laat	scherven siegburggaardewerk, dakpannen, stukken kloostermop
28088	266,430 / 575,010	middeleeuwen laat	scherven aardewerk
28089	266,340 / 575,030	middeleeuwen laat	stukken kloostermop, stukken

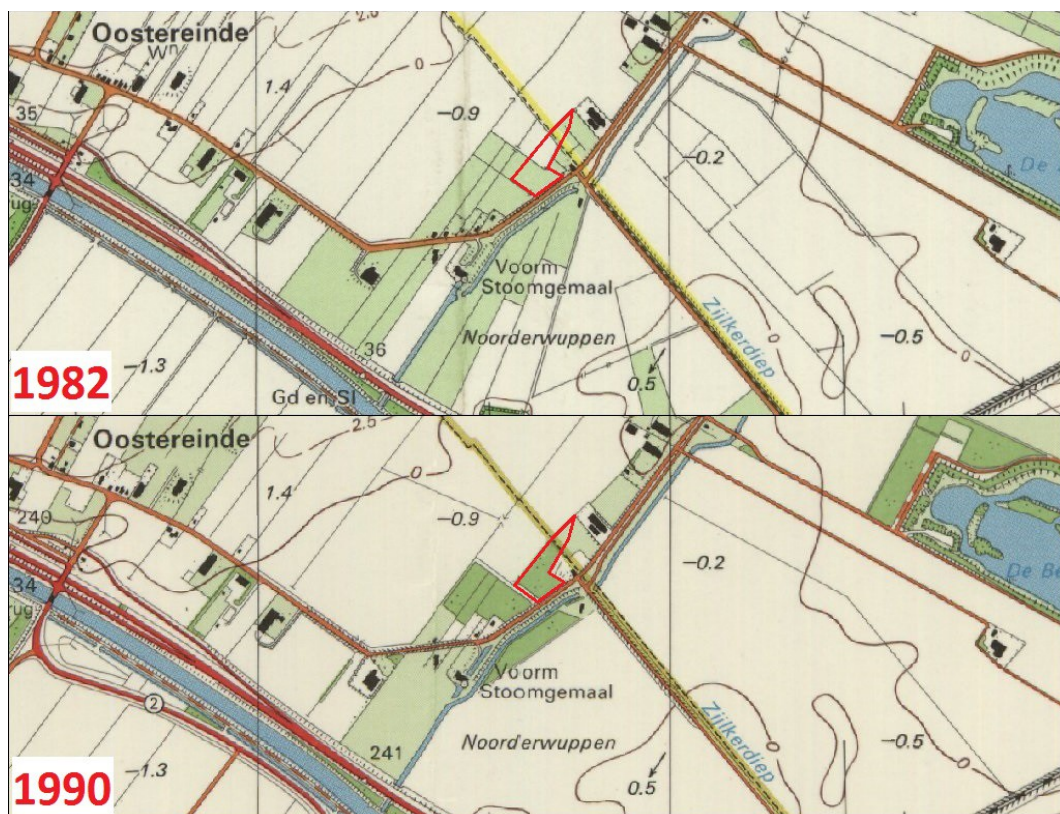
39768	266,500 / 574,900	neolithicum - ijzertijd ijzertijd - romeinse tijd middeleeuwen laat	dakpan, scherven kogelpot, stuk puimsteen hamerbijl, 4 vuurstenen werktuigen kaasvorm stukken kloostermop, stukken dakpan, scherven aardewerk uit de Rijnstreek, scherven kogelpotaardewerk, weefgewicht
410643	266,650 / 575,700	middeleeuwen laat middeleeuwen laat B - nieuwe tijd neolithicum - nieuwe tijd	scherven roodbakend geglazuurd, slijpsteen/wetsteen, 2 tufstenen maalstenen enkele honderden scherven kogelpotaardewerk, 2 scherven roodbakend, 2 scherven siegburgsteengoed
426971	267,615 / 575,340	middeleeuwen laat - nieuwe tijd middeleeuwen laat	afvalkuil, paalgat, scherven roodbakkendaardewerk en steengoed oude akkerlaag

2.4 Historische geografie (KNA 3.2 LS03)

Figuur 5: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: interpretatie van de kadastrale kaart van 1811-1832 van www.hisgis.nl. Het onderzoeksgebied is rood omlijnd.

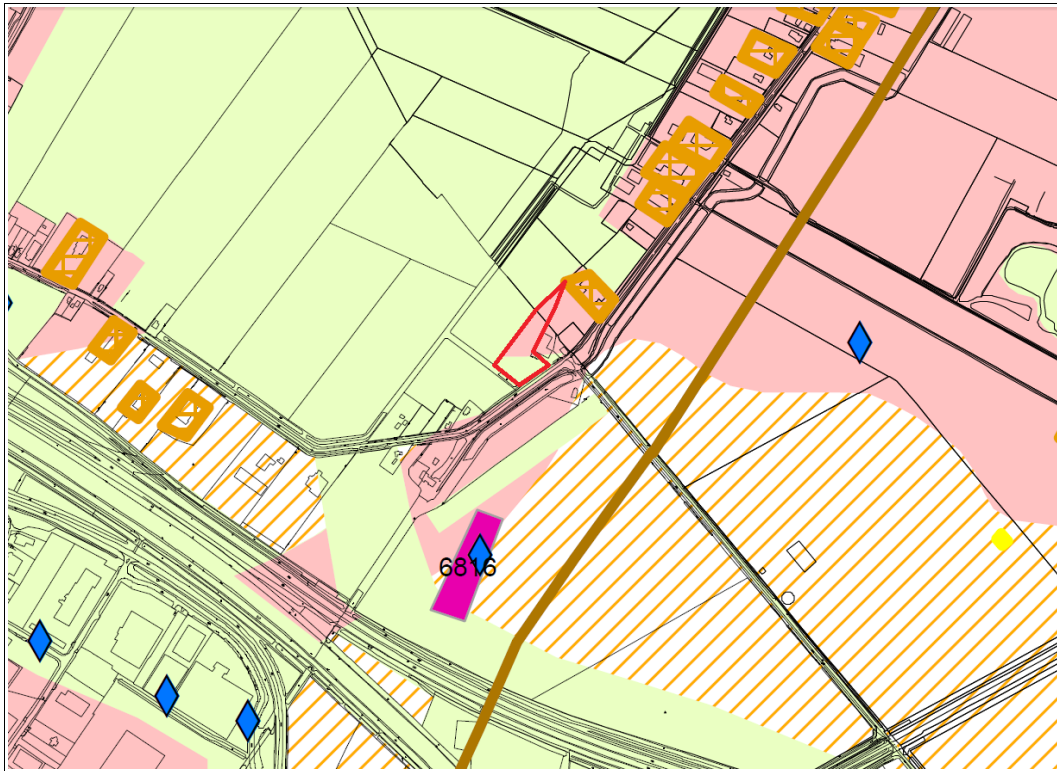
Op de kadastrale kaart van 1811-1832 is in het gehele onderzoeksgebied grasland aanwezig (zie Figuur 5). Bebouwing is in het onderzoeksgebied niet aanwezig op deze of latere kaarten. Tot en met een kaart uit 1982 blijft de situatie op hoofdlijnen gelijk. De enige veranderingen zijn dat het noordelijke deel op enkele kaarten als akker wordt aangeduid. En tijdens de tweede helft van de 20^e eeuw worden de sloten in de zuidelijke helft gedempt en wordt langs de zuidwestelijke grens van het onderzoeksgebied een nieuwe sloot gegraven. Tijdens de jaren '80 van de 20^e eeuw is in het grootste deel van het onderzoeksgebied bos aangeplant (zie Figuur 6). Volgens de heer Molema (eigenaar Reiderhaven) gebeurde dit in het kader van een ruilverkaveling als natuurcompensatie.

Figuur 6: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: uitsnedes van topografische kaarten van 1982 en 1990. Het onderzoeksgebied is rood omlijnd. Tijdens de tussengelegen periode is in het zuidelijke deel bos geplant.

2.5 Archeologisch verwachtingsmodel (KNA 3.2 LS05)

Op de beleidskaart archeologie van de gemeente Oldambt heeft het noordelijke deel van het onderzoeksgebied een hoge archeologische verwachting. Hiervoor geldt dat archeologisch onderzoek nodig is bij ingrepen groter dan 200 m². Het zuidelijke deel heeft een lage archeologische verwachting, waarvoor geen archeologisch onderzoek nodig is.

Figuur 7: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: uitsnede van de Beleidskaart Archeologie Gemeente Oldambt. Het onderzoeksgebied is rood omlijnd. De roze kleur in het noorden staat voor een hoge archeologische verwachting. De groene kleur in het zuiden voor een lage verwachting.

Het onderzoeksgebied ligt een laagte in de nabijheid van glaciale ruggen. Omstreeks het neolithicum ontwikkelde zich er een veenmoeras. Uit het onderzoeksgebied zijn geen archeologische waarden bekend. Driehonderd meter zuidelijk van het terrein heeft tijdens de middeleeuwen een steenhuis of kloostervoorwerk gestaan. Op ruim een kilometer zuidwestelijk zijn onder meer vuurstenen werktuigen gevonden uit de periode neolithicum - ijzertijd. Het noordelijke deel van het terrein is in het verleden beakkerd geweest. Tijdens de jaren '80 van de 20^e eeuw is in het grootste deel van het terrein bos aangeplant.

Tijdens de langdurige periode van het neolithicum tot de late middeleeuwen lijkt het onderzoeksgebied te nat te zijn geweest voor menselijke bewoning. Voor die tijd hebben jagers/verzamelaars mogelijk in het gebied verbleven. Aantrekkelijke locaties voor deze mensen waren zandkoppen nabij open water. Als in het onderzoeksgebied zandkoppen bewaard gebleven zijn, dan kan bovenin het zand onder meer bewerkt vuursteen en houtskool worden aangetroffen. Tijdens de late middeleeuwen werden de veengebieden ontgonnen. Uit deze tijd kunnen onder meer puin en scherven aardewerk gevonden worden. Eventueel aanwezige archeologische waarden kunnen zijn aangetast door onder meer ploegen, egalisatiewerk, de voormalige sloten en de gasleiding die door het gebied loopt (zie Figuur 8).

Tabel 3: Beerta, Hoofdstraat 1: specificatie archeologische verwachting.

datering:	mesolithicum	late middeleeuwen
complex:	kamp	nederzetting
omvang:	vanaf enkele meters	vanaf enkele tientallen meters
diepteligging:	in de top van het zand	aan het maaiveld
locatie:	op zandkoppen	op zandkoppen
prospectiekenmerken:	bewerkt vuursteen, houtskool	scherven aardewerk, puin
mogelijke verstoringen:	ploegen, egalisatie, sloten, leiding	ploegen, egalisatie, sloten, leiding

3. Veldonderzoek

3.1 Aanpak veldonderzoek (KNA 3.2 VS01)

Het veldonderzoek is uitgevoerd op 1 november 2013. Er zijn zes boringen verricht (zie Figuur 8). De boringen zijn zo gelijk mogelijk verspreid over het terrein. De gemiddelde boordichtheid bedraagt zes boringen per hectare. De boringen zijn gedaan met een edelmanboor van zeven centimeter doorsnede. De boringen reiken tot circa 1,2 meter diepte. De boormonsters zijn laagsgewijs afgesneden in de boorkop. Zodoende is de laagopbouw beschreven en is het zand onderzocht op de aanwezigheid van houtskool en eventuele andere indicatoren.

Figuur 8: Beerta, Hoofdstraat nabij 1: boorpuntenkaart. Het onderzoeksgebied is geel omlijnd. De genummerde punten zijn de locaties van de zes boringen. Door het terrein lopen leidingen van Enexis (paars) en WBGR (blauw).

De boringen zijn beschreven volgens de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. De resultaten van de boringen staan in de Appendix in de vorm van boorstaten en laagbeschrijvingen. Van de boringen zijn de RD-coördinaten bepaald met behulp van GPS. De hoogtes van de boringen zijn bepaald met behulp van een waterpas en gerelateerd aan het NAP met het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Op het noordelijke perceel is een veldkartering uitgevoerd door het af te lopen in banen met een onderlinge afstand van vijf meter. Ter plaatse van het bos was de vondstzichtbaarheid slecht.

3.2 Resultaten veldonderzoek (KNA 3.2 VS02, VS03)

sedimentologie en bodem

In de ondergrond van onderzoeksgebied Hoofdstraat nabij 1 ligt lemig zand met leemlagen. Dit wordt 'oud dekzand' genoemd. Het is afgezet door de wind tijdens de laatste ijstijd. Het Scandinavische landijs heeft Nederland toen niet bereikt. Wel kende Nederland tijdens de koudste fases een poolwoestijn. In het zuiden van het onderzoeksgebied bij boringen 1, 2 en 3 ligt de top van het zand op circa -2,0 meter NAP (circa 0,7 meter beneden maaiveld). Hierop is een veenlaag aanwezig met daarop een bouwvoor die hoofdzakelijk bestaat uit opgebracht zand. Dit zand is mogelijk afkomstig uit de sloten die in het verleden door het terrein gelopen hebben (zie Paragraaf 2.4). Het kan ook van buiten het gebied tijdens egalisatiewerk zijn aangevoerd. Bij boringen 4, 5 en 6 heeft de top van het zand tenminste enkele decimeters hoger gelegen. Daar rust een bouwvoor direct op het gele zand (C-horizont).

Bij boringen 1, 2 en 3 is geen bodemvorming opgetreden. Al tijdens de laatste ijstijd was dit een lage, natte plek. Bij boringen 4, 5 en 6 is mogelijk wel bodemvorming geweest. Echter dit is niet meer vast te stellen doordat de bodem hier tot in het gele zand is geroerd. Boven de leemlagen in de ondergrond liggen één of meerdere humusinspoelingslagen. Deze humus is afkomstig uit het (voormalig) bovenliggende veen. Het is ingespoeld toen het veen werd ontwaterd, waardoor het ging veraarden.

archeologie

Het zuidelijke deel van het onderzoeksgebied lijkt tijdens alle archeologische periodes doorgaans nat te zijn geweest. Daardoor lijkt het geen geschikte vestigingsplek voor de mens te hebben geboden. In het noordelijke deel hebben mogelijk wel droge condities geheerst. Echter de top van het zand is er vergraven, waardoor eventuele archeologische grondsporen zullen zijn aangetast. Ook heeft de veldkartering op het noordelijke perceel geen artefacten opgeleverd die eenduidig gedateerd kunnen worden in de middeleeuwen of eerdere periodes. Aan het maaiveld lag een scherf dubbel geglazuurd roodbakend aardewerk, een scherf dubbel geglazuurd steengoed, natuurlijk vuursteen, stukken baksteen en plastic. Er zijn geen materialen verzameld.

4. Conclusies en advies

belangrijkste resultaten

Onderzoeksgebied Hoofdstraat nabij 1 ligt in een laagte. Omstreeks het neolithicum verdrong het gebied in een veenmoeras. Op driehonderd meter zuidelijk heeft een steenhuis of kloostervoorwerk uit de late middeleeuwen gestaan. Op ruim een kilometer zuidwestelijk zijn vondsten gedaan van onder meer vier vuurstenen werktuigen uit de periode neolithicum - ijzertijd. Tijdens de jaren '80 van de 20^e eeuw is op het grootste deel van het onderzoeksgebied bos aangeplant.

In het zuidelijke deel van het terrein lijken tijdens alle archeologische periodes doorgaans natte condities te hebben geheerst. In het noordelijke deel lag het zand van nature hoger, waardoor dat geschikter lijkt voor menselijke bewoning. Echter de bodem is in het noordelijke deel geroerd tot in het gele zand. Het onderzoek heeft geen artefacten opgeleverd die eenduidig gedateerd kunnen worden in de middeleeuwen of eerdere archeologische periodes.

archeologisch verwachtingsmodel

Het archeologisch verwachtingsmodel zoals geformuleerd in Paragraaf 2.5 kan worden aangepast. Het zuidelijke deel lijkt geen geschikte vestigingsplek te zijn geweest voor de mens. In het noordelijke deel zullen eventueel aanwezige archeologische resten zijn aangetast. Daardoor kan de archeologische verwachting voor het hele onderzoeksgebied naar beneden toe worden bijgesteld.

advies

Aangezien het zuidelijke deel niet geschikt lijkt te zijn geweest voor menselijke bewoning en aangezien in het noordelijke deel eventuele archeologische resten zullen zijn aangetast, adviseren wij om geen nader archeologisch onderzoek te ondernemen. Als bij graafwerk onverhoopt toch archeologische grondsporen worden aangetroffen en/of vondsten worden gedaan, dan dient hiervan direct melding te worden gemaakt conform de Monumentenwet 1988, artikel 53. Wij adviseren dit te doen bij de gemeente Oldambt en bij het Libau dat de gemeente op archeologisch gebied adviseert: 050-3126545.

Gebruikte bronnen

AHN-Viewer. www.AHN.nl. Actueel Hoogtebestand Nederland. Rijkswaterstaat, Adviesdienst Geoinformatie en ICT.

Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode. Archeologie Leidraad 3. J.H.A. Bosch, 7 maart 2005.

Atlas van Nederland in het Holoceen. Landschap en Bewoning vanaf de Laatste IJstijd tot nu. P.C. Vos, J. Bazelmans, H.J.T. Weerts en M.J. van der Meulen. Amsterdam 2011.

Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Blad 8 Nieuweschans. Stichting voor Bodemkartering. Wageningen, 1985.

Centraal Archeologisch Archief (CAA) en Centraal Monumenten Archief (CMA) van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) [ARCHIS].

www.hisgis.nl *Historisch Geografisch Informatiesysteem. Fryske Akademy*

Huguenin, de Atlas van. Militair-topografische kaarten van Noord-Nederland, 1819-1829. H.J. Versfelt en M. Schroor. Heveskes Uitgevers. Groningen/Veendam, 2005.

Kadata via www.kadaster.nl. Topografische Kaart 1:25.000 van Topografische Dienst Kadaster, Emmen 2013.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.2. www.SIKB.nl. Centraal College van Deskundigen Archeologie, mei 2010.

Nota Archeologie Gemeente Oldambt. J. Molema, M. de Jong, M. Rooke & A. Mennens-Van Zeist, Libau. Groningen, oktober 2010.

Www.WatWasWaar.nl

Appendix

Beerta, Hoofdstraat nabij 1

- Archeologische periodes
- Archeologische kaart
- Boorstaten
- Laagbeschrijvingen boringen volgens
Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode

Archeologische periodes

paleolithicum:		ijzertijd:	
paleolithicum vroeg:	tot 300.000 BP	ijzertijd vroeg:	800 - 500 vC
paleolithicum midden:	300.000 - 35.000 BP	ijzertijd midden:	500 - 250 vC
paleolithicum laat:	35.000 BP - 8.800 vC	ijzertijd laat:	250 - 12 vC
paleolithicum laat A:	35.000 - 18.000 BP	romeinse tijd:	
paleolithicum laat B:	18.000 BP - 8.800 vC	romeinse tijd vroeg:	12 vC - 70 nC
mesolithicum:		romeinse tijd vroeg A:	12 vC - 25 nC
mesolithicum vroeg:	8.800 - 7.100 vC	romeinse tijd vroeg B:	25 - 70 nC
mesolithicum midden:	7.100 - 6.450 vC	romeinse tijd midden:	70 - 270 nC
mesolithicum laat:	6.450 - 4.900 vC	romeinse tijd midden A:	70 - 150 nC
neolithicum:		romeinse tijd midden B:	150 - 270 nC
neolithicum vroeg:	5.300 - 4.200 vC	romeinse tijd laat:	270 - 450 nC
neolithicum vroeg A:	5.300 - 4.900 vC	romeinse tijd laat A:	270 - 350 nC
neolithicum vroeg B:	4.900 - 4.200 vC	romeinse tijd laat B:	350 - 450 nC
neolithicum midden:	4.200 - 2.850 vC	middeleeuwen:	
neolithicum midden A:	4.200 - 3.400 vC	middeleeuwen vroeg:	450 - 1.050 nC
neolithicum midden B:	3.400 - 2.850 vC	middeleeuwen vroeg A:	450 - 525 nC
neolithicum laat:	2.850 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg B:	525 - 725 nC
neolithicum laat A:	2.850 - 2.450 vC	middeleeuwen vroeg C:	725 - 900 nC
neolithicum laat B:	2.450 - 2.000 vC	middeleeuwen vroeg D:	900 - 1.050 nC
brons tijd:		middeleeuwen laat:	1.050 - 1.500 nC
brons tijd vroeg:	2.000 - 1.800 vC	middeleeuwen laat A:	1.050 - 1.250 nC
brons tijd midden:	1.800 - 1.100 vC	middeleeuwen laat B:	1.250 - 1.500 nC
brons tijd midden A:	1.800 - 1.500 vC	nieuwe tijd:	
brons tijd midden B:	1.500 - 1.100 vC	nieuwe tijd A:	1.500 - 1.650 nC
brons tijd laat:	1.100 - 800 vC	nieuwe tijd B:	1.650 - 1.850 nC
		nieuwe tijd C:	1.850 – heden

Appendix Beerta, Hoofdstraat 1: Archeologische Kaart

Bekende archeologische waarden volgens ARCHIS

269151 / 576835

266249 / 574465

Legenda

- ONDERZOEKSMELDINGEN
- VONDSMELDINGEN
- WAARNEMINGEN
- HUIZEN
- MONUMENTEN**
 - archeologische waarde
 - hoge archeologische waarde
 - zeer hoge archeologische waarde
 - zeer hoge arch waarde, beschermd
- TOP10 ((c)TDN)**
 - bebouwd gebied
 - doorgaande wegen
 - bos
 - bouwland
 - weiland
 - boomgaard/kwekerij
 - heide
 - zand
 - begraafplaats
 - water
 - overig bodemgebruik
- PLANGEBIED

0 500 m

Archis2

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Appendix Beerta, Hoofdstraat nabij 1: Laagbeschrijvingen

1

X-coördinaat (m) : 267689
Y-coördinaat (m) : 575563
Maaiveld (cm) : -132

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 30	zand zwak siltig, sterk humeus, 10yr3/3, bouwvoor
30 - 50	klei matig siltig, mix, vergraven
50 - 62	veen zwak zandig, 10yr3/3, Veen: matig amorf
62 - 65	veen zwak zandig, 10yr2/1, Veen: sterk amorf, Opm.: met zandlaagje
65 - 70	zand zwak siltig, 10yr4/3, Zand: zeer fijn, C-horizont, dekzand, Opm.: Gelaagd
70 - 75	zand zwak siltig, 10yr6/4, Zand: zeer fijn, C-horizont, Opm.: Gelaagd
75 - 85	zand zwak siltig, 10yr4/4, Zand: zeer fijn, Opm.: Tweede B-horizont
85 - 110	zand matig siltig, 2,5y5/3, leemlagen, C-horizont
110 - 120	zand matig siltig, zwak grindig, 2,5y5/3, C-horizont

2

X-coördinaat (m) : 267667
Y-coördinaat (m) : 575565
Maaiveld (cm) : -130

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 50	zand zwak siltig, sterk humeus, 10yr3/3, bouwvoor
50 - 65	veen zwak zandig, 10yr3/3, Veen: matig amorf, basis scherp, vergraven, Opm.: Zandbrokken
65 - 70	zand zwak siltig, 10yr4/4, Zand: zeer fijn, C-horizont
70 - 75	zand zwak siltig, 10yr6/4, Zand: zeer fijn, C-horizont
75 - 85	zand zwak siltig, 10yr4/4, Opm.: Tweede B-horizont
85 - 100	zand matig siltig, 2,5y5/3, leemlagen

3

X-coördinaat (m) : 267665
Y-coördinaat (m) : 575595
Maaiveld (cm) : -138

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 30	veen sterk zandig, 10yr3/3, bouwvoor
30 - 60	veen zwak zandig, 10yr3/3, Veen: matig amorf, bioturbatie
60 - 65	zand zwak siltig, 10yr3/2, C-horizont, Opm.: Gelaagd, enige verspoeling?
65 - 80	zand zwak siltig, 10yr6/4, C-horizont
80 - 83	zand zwak siltig, 10yr4/4, Opm.: Tweede B-horizont
83 - 120	zand matig siltig, 2,5y5/3, leemlagen, C-horizont

4

X-coördinaat (m) : 267694
Y-coördinaat (m) : 575606
Maaiveld (cm) : -96

Diepte (cm)	Omschrijving
Grondsoort	
0 - 85	zand zwak siltig, sterk humeus, 10yr3/3, bouwvoor, vergraven
85 - 110	zand zwak siltig, 10yr6/4, C-horizont
110 - 115	zand zwak siltig, 10yr4/4, Opm.: Tweede B-horizont
115 - 125	zand zwak siltig, 2,5y5/3, leemlagen, C-horizont

Appendix Beerta, Hoofdstraat nabij 1: Laagbeschrijvingen

5

X-coördinaat (m) : 267699
Y-coördinaat (m) : 575634
Maaiveld (cm) : -143

Diepte (cm)	Omschrijving
	Grondsoort
0 - 35	veen sterk zandig, 10yr2/2, bouwvoor
35 - 60	zand zwak siltig, 10yr6/4, C-horizont
60 - 105	zand zwak siltig, mix, leemlagen, Opm.: Lagen Tweede B-horizont
105 - 120	zand matig siltig, 2,5y5/3, Opm.: Gelaagd

6

X-coördinaat (m) : 267732
Y-coördinaat (m) : 575674
Maaiveld (cm) : -122

Diepte (cm)	Omschrijving
	Grondsoort
0 - 35	zand zwak siltig, 10yr3/2, bouwvoor
35 - 60	zand zwak siltig, 10yr6/4, C-horizont
60 - 65	zand zwak siltig, 10yr3/3, Opm.: Tweede B-horizont
65 - 110	zand matig siltig, 2,5y5/3, leemlagen
110 - 120	zand matig siltig, 2,5y5/3